



Република Србија  
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД  
Рев 11912/2022  
30.03.2023. године  
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АД Хемијска индустрија „Панонија Панчево“ из Панчева, чији је пуномоћник Срђан Миковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство финансија, коју заступа Државно правобранилаштво-Одељење Зрењанин, ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1971/22 од 10.05.2022. године, у седници већа одржаној дана 30.03.2023. године донео је

### РЕШЕЊЕ

**УСВАЈА СЕ** ревизија тужене, па се **УКИДА** пресуда Апелационог суда у Београду Гж 1971/22 од 10.05.2022. године у ставу првом изреке, у делу става другог изреке којим је преиначена пресуда Вишег суда у Панчеву П 112/21 од 19.01.2022. године и обавезана тужена да тужиоцу на износ главног дуга исплати законску затезну камату почев од 25.11.2020. године до исплате и у ставу трећем изреке и пресуда Вишег суда у Панчеву П 112/21 од 19.01.2022. године у ставовима првом и другом изреке и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

### Образложење

Пресудом Вишег суда у Панчеву П 112/21 од 19.01.2022. године у ставу првом изреке, усвојен је тужбени захтев, па је обавезана тужена да тужиоцу исплати 12.327.192,16 динара са законском затезном каматом од 15.11.2019. године до исплате. У ставу другом изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 621.750,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате. У ставу трећем изреке одбијен је захтев тужиоца за досуду законске затезне камате на трошкове парничног поступка за период од 19.01.2022. године па до дана извршности пресуде, као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1971/22 од 10.05.2022. године, у ставу првом одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Вишег суда у Панчеву П 112/21 од 19.01.2022. године у делу става првог и у ставу другом изреке, док је преиначена првостепена пресуда у делу става првог изреке, па је обавезана тужена да тужиоцу на износ од 12.327.192,16 динара исплати законску затезну камату почев од 25.11.2020. године до коначне исплате, док је захтев за исплату законске затезне камате на досуђени износ почев од 15.11.2019. године до 24.11.2020. године

одбијен као неоснован. У ставу трећем изреке одбијени су захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је одговорио на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 18/20 – у даљем тексту ЗПП) и утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Других битних повреда одредаба парничног поступка из наведене законске одредбе, која би могла представљати основ за уважавање ревизије тужене нема.

Према утврђеном чињеничном стању, АА била је запослена у РО „Панонија“ на одређено време у периоду од 18.04.1985. до 06.08.1986. године, а од 06.08.1986. године на неодређено време на пословима ..., ... . Утврђено је да је у периоду од 1986. до 2015. године са својим послодавцем Хемијском индустријом „Панонија“ закључила више анекса уговора о раду, којима је мењан коефицијент зараде и назив радног места на коме је у том периоду обављала послове везане за ..., ... . Дана 28.05.2015. године АА је отказала уговор о раду и радни однос јој је престао 12.06.2015. године, пошто је претходно у периоду од новембра 2000. до јуна 2015. године примала зараду и накнаду зараде преко својих рачуна код пословних банака „ББ“ а.д. ..., „ВВ“ АД ..., „ГГ“ АД ..., „ДД“ а.д. ... .

АА је правноснажном и извршном пресудом Вишег суда у Панчеву К 5/2019 од 20.06.2019. године оглашена кривом, јер је у временском периоду од јануара 2006. године до јуна 2015. године искоришћавањем свог овлашћења прибавила себи противправну имовинску корист и другом нанела имовинску штету и то тако што је као одговорно лице, ... - ... у привредном друштву АД ХИ „Панонија“ Панчево искористила своје овлашћење и при обради радних листа обрачуна уносила нетачне податке о висини своје зараде, да би затим платне спискове са увећаном зарадом достављала банкама, где је имала отворене текуће рачуне на своје име, по којима су банке уплаћивале означену висину на њене рачуне и на тако, без основа на више обрачунату и уплаћену зараду, обрачунавала и уплаћивала порезе и доприносе на терет запосленог и послодавца, и на овај начин у периоду од јануара 2006. до јуна 2015. године на своје рачуне поред зараде која јој је припадала по уговору о раду исплаћено је више за 18.459.369,56 динара, а на више уплаћен износ уплаћени су са рачуна АД ХИ „Панонија“ и више обрачунати порези и доприноси на терет запосленог од 7.763.235,78 динара и на терет послодавца 4.563.956,38 динара, укупно 12.327.192,16 динара, те је овде тужилац претрпео штету једнаку збиру више исплаћене зараде и више исплаћених пореза и доприноса у укупном износу од 30.786.561,72 динара. Наведеном пресудом у кривичном поступку делимично је одлучено о имовинскоправном захтеву оштећене АД ХИ „Панонија“ Панчево за износ од 18.459.369,56 динара, па је оптужена АА обавезана да оштећеном предузећу овај износ

исплати у року од једне године по правноснажности пресуде, док је преко тог износа за износ од 12.327.192,16 динара, који се односи на више обрачунате и уплаћене порезе и доприносе, оштећени упућен на парнични поступак.

Након правноснажности пресуде донете у кривичном поступку, тужилац се обратио Пореској управи, Филијала у Панчеву, ради исплате наведеног износа од 12.327.192,16 динара, а 15.11.2019. године се обратио заступнику тужене Државном правобранилаштву са предлогом за мирно решење спора у складу са одредбом члана 193. ЗПП, тражећи враћање 12.327.129,16 динара оштећеној АД ХИ „Панонија“ Панчево или да призна дуг у том износу са законском затезном каматом почев од дана подношења захтева за мирно решење спора, а што се може остварити признањем пореског кредита у наведеном износу. Тужилац је тек 25.11.2020. године поднео измењену пореску пријаву, сходно члану 40. став 1. Закона о пореском поступку и пореској администрацији, којим је прописано да уколико је порески обвезник установио да пореска пријава коју је поднео пореској управи садржи неку грешку која за последицу има погрешно утврђену висину пореске обавезе, односно неки пропуст друге врсте, дужан је да одмах, најкасније до истека рока застарелости, поднесе пореску пријаву у којој су грешка, или пропуст отклоњени, измењену пореску пријаву. Том приликом је указано да је неопходно да поред достављене кривичне пресуде Вишег суда у Панчеву поднесу измењене пореске пријаве и да ће исте бити прихваћене без посебне контроле од стране Пореске управе и предочено да ће се подношењем измењених пореских пријава на тачне износе исплаћених зарада запосленој у спорном периоду јануар 2006. године до јуна 2015. године сторнирњем поднетих пореских пријава аутоматски исказати преплата на рачунима и јавним приходима, која ће моћи да се врати пореском обвезнику одмах по подношењу измењених пореских пријава за зараде, као и на одредбе истог Закона сходно којима у пореском поступку терет доказа сноси порески обвезник за чињенице од утицаја на смањење или укидање пореза, који је у обавези да поднесе измењене пореске пријаве и да не постоји могућност подношења истих на другачији начин по наведеној пресуди, као и да ће се на тај начин извршити исправка стања у пореском рачуноводству коју води Пореска филијала Панчево. Пошто је документација неопходна за подношење измењених пореских пријава била обимна, то је тужиоцу био потребан дужи временски период да исту прибави и достави надлежној филијали, на који је начин поступио 25.11.2020. године, у складу са договором и инструкцијама за поступање који су представници тужиоца добили од стране пореске управе. Тужба је поднета 24.02.2020. године.

Из овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужени у обавези да тужиоцу на основу стеченог без правног основа исплати 12.327.192,16 динара.

По становишту Врховног касационог суда, због погрешне примене материјалног права чињенично стање је остало непотпуно утврђено. Нижестепени судови нису разјаснили да ли се у конкретном случају примењује институт стицања без основа из одредбе члана 210. Закона о облигационим односима, или накнаде штете из одредбе члана 172. став 1. и 154. Закона о облигационим односима. Нижестепени судови сматрају да је правни основ потраживања тужиоца стицање без правног основа које је регулисано одредбом члана 210. Закона о облигационим односима. АА, запослена код тужиоца, искористивши своја овлашћења уплатила је веће износе пореза и доприноса на терет запослених и на терет послодавца, као и већи износ на име своје зараде, коју је

незаконито обрачунавала и исплаћивала. Доприноси из обавезног социјалног осигурања уплаћују се и приход су и то: допринос за пензијско и инвалидско осигурање Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, према члану 169. став 1. тачка 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, допринос за здравство Републичког фонда за здравствено осигурање, према члану 253. став 1. тачка 1. Закона о здравственом осигурању, и допринос за незапосленост Националне службе за запошљавање, према члану 19. став 1. тачка 1. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености, а Пореска управа врши контролу наплате, наплату и повраћај погрешно уплаћених доприноса. Наведене установе су правна лица, са статусом организације за обавезно осигурање. Стога, обвезници враћања стеченог на име уплаћених доприноса, за коју уплату је отпао правни основ, били би наведени фондови и Национална служба за запошљавање, а не тужени који само спроводи поступак контроле плаћања и наплате.

Када се спроводи поступак враћања погрешно уплаћених пореза и доприноса путем Пореске управе, онда је то управни поступак прописан одредбама Закона о пореском поступку и администрацији, а тужени је орган који поступа у складу са одредбама Закона о пореском поступку и администрацији. Међутим, тужени у овом парничном поступку може да буде само обвезник без основа стечених пореза.

Стога је остало неутврђено, ради правилне примене материјалног права, да ли је основ одговорности туженог у пропустима у поступању у складу са одредбама Закона о пореском поступку и администрацији када је у питању враћање погрешно плаћених пореза и доприноса, у чему се пропусти састоје и да ли су са штетом коју трпи тужилац у узрочно последичној вези. Поред наведеног, остало је неутврђено да ли је и како одлучено о измењеној пореској пријави од 25.11.2020. године, што може да буде од утицаја на одлуку у овој правној ствари.

Како је усвојена ревизија и укинуте пресуде у погледу главног дуга и дела камате, укинута је и одлука о трошковима парничног поступка.

У поновљеном поступку, судови ће утврдити недостајуће чињенице ради правилне примене материјалног права и донети на закону засновану одлуку.

Из свега изнетог, одлучено је као у изреци на основу одрдбе члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа-судија  
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка  
Управитељ писарнице  
Марина Антонић